

УДК 616.211: 616.3:616.9.001.8

Я.В. ШКОБА, Р.А. АБИЗОВ, Т.Ф. ХРОМОВА, Я.Я. ШКОБА

НАШІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ НЮХУ ТА СМАКУ ПРИ ЗАХВОРЮВАННІ НА COVID-19

*Каф. оториноларингології НУОЗ України ім. П.Л. Шупика;
Смарт медікал центр*

Аносмія та дисгевзія, досить часті супутники COVID-19. За даними літератури, нюхові та смакові дисфункції були одними з перших симптомів захворювання. Так, згідно даних L.A. Vaira та співавторів [1, 2], аносмія спостерігалась у 67-86%, а дисгевзія – у 46-65,5 % пацієнтів. Т. Klopfenstein та співавтори [3] констатували втрату нюху у 47%, а смаку – у 85% хворих. В.N. Ugurlu та співавтори [4] вказують, що тяжка форма нюхової дисфункції (0-2 бали) спостерігалась у 16,7% хворих, помірна (3-5 балів) – у 31% та легка (6-8 балів) – у 52,4%.

Коли причиною втрати нюху та смаку є певні інфекції або набряк чи застій у носових ходах, то своєчасне лікування, як правило, призводить до повного їх відновлення. За даними Т. Klopfenstein та співавторів [3], середня тривалість аносмії становить 8-9 діб, а 98% пацієнтів одужують протягом 28 діб. В інших випадках, зокрема, якщо це обумовлено віковим чинником, аносмія та дисгевзія може бути постійним явищем.

Цікавими, на наш погляд, є наші спостереження відновлення нюху та смаку у хворих С., 53 р. та Ш., 67 р., чоловічої статі.

20.09.2020 р. у пацієнта С. з'явилися скарги на слабкість, підвищення температури до 37,2⁰С з поступовим наростанням показників до 39,7 (27.09.2020 р.). ПЛІР тести, які було зроблено 27.09; 03.10; 12.10 та 19.10, були негативними.

29.09 проведено КТ легень, констатовано біля 20% ураження легень з ознаками деструкції, зон підвищеної щільності по

типу “матового скла”, діагностовано двобічну пневмонію. Підставою, що дає нам право стверджувати, що хворий переніс COVID-19, є ІФА тест для виявлення антитіл до SARS-CoV-2, зроблений 25.10.2020, в якому наявність антитіл IgG досягла 8,69 ПІ. На 2-у добу після появи симптомів захворювання (22.09), пацієнт відмітив гіпосмію, а 23.09 – аносмію та дисгевзію. До 27.09 проводилась симптоматична терапія, а з 28.09 – після консультації інфекціоніста, розпочато інтенсивну терапію. Хворому призначено азитросандоз 500 мг, 1 раз на добу, зінат 500 мг – 3 рази на добу, олідетрим 2000 МО, цинк 100 мг, ентерожермін по 1 флакону 2 рази на добу. Призначено внутрішньовенно крапельно: фізіологічний розчин – 200.0, реосорбілакт – 200.0, дексаметазон – 4 мг, аспаркам – 2.0, еуфілін 2% – 5,0. Звертає на себе увагу те, що вже на 2-у добу після проведення вищевказаного лікування хворий відмітив практично повне відновлення нюху та смаку.

В іншому спостереженні хворий Ш., 67 р., 12.01.2021 р. відмітив скарги на біль в горлі, незначну закладеність порожнини носа, підвищення температури до 37,8-38,2⁰ С. На 3-ю добу після появи симптомів з'явилася аносмія та дисгевзія. Дослідження носоглоткового змиву методом ПЛІР SARS-CoV-2 №7155 від 14.01.2021 дало позитивний результат. Симптоматична терапія проводилась до 20.01.2021 р. Хворий приймав парацетамол 500 мг тричі на добу, олідетрим 2000 МО, цинк 100 мг, зрошення носо-

вої порожнини. Разом з тим стан хворого погіршувався, температура 19-20.01.2021 р. піднялась до 39,4-39,7⁰С, сатурація знизилася до 84-82, і 21.01.2021 р. він госпіталізований в стаціонар з діагнозом: коронавірусне захворювання (COVID-19), важкий перебіг, позагоспітальна субтотальна двобічна пневмонія (з ураженням легень близько 50-60%). ВНП, гіпертонічна хвороба II ст., 3 ст., ризик 3. Рентген ОГК від 22.01.2021 р.: ознаки двобічної полісегментарної пневмонії.

Хворому розпочато інтенсивну терапію. Призначено рясне пиття, в/в крапельно гепациф-комбі та моксіфлоксацин, солумідрол 30 мг/кг ваги, з переходом на таблетований преднізолон за схемою, еналаприлмоно, ксарелто 20 мг, омез по 1 табл. 2 рази на добу, аспаркам-2,0. Враховуючи, що сатурація трималася на низькому рівні – 88-92, практично цілодобово протягом 10 діб хворий знаходився на кисневій терапії.

З покращенням, 03.02.2021 р. хворий виписаний в задовільному стані, з відсутністю підвищення температури, сатурацією 93-96. Разом з тим, слід зазначити, що дослідження носоглоткового змиву методом ПЛР SARS-CoV-2 №284 від 01.02.2021 р. дало позитивний результат, а також на рентгенограмі ОГК від 02.02.2021 р. зберігалися ознаки двобічної полісегментарної пневмонії (субтотальний характер змін). Суттєвим в цьому випадку, було те, що не дивлячись на інтенсивне лікування, відновлення нюху та смаку не відбулося. При подаль-

шому спостереженні нами констатовано відновлення смаку на 50-у добу від початку захворювання (12.03.2021), а нюх до 20.03.2021 р. відновився тільки вибірково, не на всі подразники.

Таким чином, як видно з вищенаведеного, нюхова та смакова дисфункції з'явилися у хворих на 2-у добу після появи перших симптомів недуги, що підтверджує важливість дослідження нюхової функції для ранньої діагностики COVID-19.

Важливим є дотримання протоколу взяття аналізу на ПЛР тест, так як неякісне виконання тесту часто призводить до отримання негативних результатів, тоді як ІФА тест для виявлення антитіл SARS-CoV-2, зроблений в першому спостереженні через 1 місяць, фактично підтвердив діагноз (IgG – 8,69 П).

Суттєвим чинником втрати нюху та смаку, на наш погляд, є важкість перебігу COVID-19. Так, у приведеному нами другому випадку, де спостерігався важкий перебіг COVID-19, навіть інтенсивна терапія, яка включала достатні дози гормонів, не призвела до швидкого відновлення нюху та смаку, що дає нам змогу допустити, що відновлення нюхової та смакової функції в певній мірі залежить від важкості перебігу захворювання. Разом з тим, своєчасне застосування гормонів в комплексній терапії COVID-19, на нашу думку, сприяє швидкому відновлення нюху та смаку, що може вказувати на набряк як причину нюхової та смакової дисфункції.

Література

1. Vaira LA, Hopkins C, Petrocelli M, Lechien JR, Soma D, Giovanditto F, et al. Do olfactory and gustatory psychophysical scores have prognostic value in COVID-19 patients? A prospective study of 106 patients. *J Otolaryngol Head Neck Surg.* 2020;49(1):56. doi: 10.1186/s40463-020-00449-y.
2. Vaira LA, Deiana G, Fois AG, Pirina P, Madeddu G, De Vito A, et al. Objective evaluation of anosmia and ageusia in COVID-19 patients: Single-center experience on 72 cases. *Head Neck.* 2020;42(6):1252-1258. doi: 10.1002/hed.26204.
3. Klopfenstein T, Kadiane-Oussou NJ, Toko L, Royer P-Y, Lepille Q, Gendrin V, et al. Features of anosmia in COVID-19. *Med Mal Infect.* 2020;50(5):436-439. doi: 10.1016/j.medmal.2020.04.006.
4. Ugurlu BN, Akdogan O, Yilmaz YA, Yapar D, Aktar Ugurlu G, Yerlikaya HS, et al. Quantitative evaluation and progress of olfactory dysfunction in COVID-19. *Eur Arch Otorhinolaryngol.* 2021;1:1-7. doi: 10.1007/s00405-020-06516-4.

Надійшла до редакції 25.03.2021

© Я.В. Шкоба, Р.А. Абизов, Т.Ф. Хромова, Я.Я. Шкоба, 2021